Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLIX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 23. Maja 1850.

147.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 25. Lutego 1850,

względem założenia giserń żelaznych i względem zakresu działalności władz przy nadaniu owych.

W wykonaniu Najwyższej rezolucyi z dnia 13. Października 1849, na mocy której „dokładniejsze odgraniczenie działalności ministerstwa handlu naprzeciw ministerstwa kultury krajowej i górnictwa względem zatrudnienia górniczego" rozporządzono, w zgodności tych obu ministerstw rozporządza się:

§. 1.

Co do założenia i prowadzenia giserń żelaznych (w piecach kupułowych, tygielowych i innych podobnych), które tylko jako pomocnicze albo do prowadzenia służące środki uprawnień fabrycznych lub przywilejów przemysłowych, użytemi być mają, te same przepisy zastosówane być mają, jakie w podobnym przypadku ważność mają przy innych giserniach metalowych (wyrobów ze złota, śrebra, miedzi, mosiądzu, białomiedzi (pakfongu), cynku, cyny i ołowiu).

§. 2.

W wątpliwości, czy gisernie żelazne uważane być mają za pomocnicze albo do prowadzenia służące środki uprawnień fabrycznych lub przywilejów przemysłowych, albo też za samoistne przedsiębiorstwa przemysłowe, rozstrzygnienie owym władzom w wzajemnem porozumieniu przysłuża, które takowe uprawnienia i przywileja, a względnie samoistne prowadzenie żelaznych giserń nadają.

§. 3.

Zresztą pozostają w zupełnej swej mocy dotychczasowe przepisy tak co do pozwolenia politycznych i górniczych zatrudnień przemysłowych, jak co do dotyczącej działalności władz właściwych.

§. 4.

Niniejsze rozporządzenie dotycze owych tylko okręgów uprawnienia do tych zatrudnień przemysłowych, w których górniczo-sądowy patent jurysdykcyjny z dnia 1. Listopada 1781 i montanistyczny dekret kamery nadwornej z dnia 4. Maja 1837, L. 2370, obwieszczono.

Bruck m. p.

Allgemeines

Reichs - Gesetz - und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. April 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 23. Mai 1850.

147.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 25. Februar 1850,

in Betreff der Anlage von Eisengiessereien und des Wirkungskreises der Behörden bei deren Verleihung.

In Vollziehung der Allerhöchsten Entschliessung vom 13. October 1849, mit welcher „die schärfere Abgränzung des Wirkungskreises des Handelsministeriums gegenüber dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen in Beziehung auf Montangewerbe" verordnet wurde, wird in Uebereinstimmung dieser beiden Ministerien festgesetzt:

§. 1.

In Bezug auf die Anlage und den Betrieb von Eisengiessereien (in Cupol-, Tiegel- und ähnlichen Oefen), welche als Hilfs- oder Betriebsmittel von Fabriks-Befugnissen oder Industrie-Privilegien verwendet werden wollen, kommen dieselben Vorschriften in Anwendung, welche im gleichen Falle bei anderen Metall- (Gold-, Silber-, Kupfer-, Messing-, Packfong-, Zink-, Zinn- und Blei-) Giessereien massgebend sind.

§. 2.

Im Zweifel, ob Eisengiessereien als blosse Hilfs- oder Betriebsmittel von Fabriksbefugnissen oder Industrie-Privilegien oder ob sie als selbständige Gewerbs-Unternehmungen zu betrachten sind, steht die Entscheidung denjenigen Behörden im gegenseitigen Einvernehmen zu, welche derlei Befugnisse und Privilegien und beziehungsweise selbständige Eisen-Gusswerke verleihen.

§. 3.

Im Uebrigen bleiben die bisherigen Vorschriften über die Concessionirung politischer und Montan-Gewerbe, und über den einschlägigen Wirkungskreis der zuständigen Behörden in voller Kraft.

§. 4.

Gegenwärtige Anordnung ist nur für jene Gewerbsverleihungsbezirke massgebend, in welchen das berggerichtliche Jurisdictions-Patent vom 1. November 1781 und das montanistische Hofkammer-Decret vom 4. Mai 1837, Zahl 2370, kundgemacht wurden.

Bruck *m. p.*

148.

Rozrządzenie ministra handlu z dnia 9. Marca 1850,

którem się obwieszcza ustanowienie korpusu rotmanów i straży bezpieczeństwa dla portu i okrętowego stanowiska Tryestu, jako też zaprowadzenie taksy od wpływających do portu Tryestu okrętów tak cudzych jak krajowych.

Na uczyniony przez ministra handlu zgodnie z Rądą ministrów najpoddańszy wniosek raczył Najjaśniejszy Pan Najwyższą rezolucyą z dnia 3. Marca 1850 na ustanowienie korpusu rotmanów portowych (*piloti di porto*), i osobnej straży bezpieczeństwa (*guardia di porto*) dla portu i okrętowego stanowiska Tryestu zezwolić, a to, za zniesieniem dotychczas tam istniejącego instytutu majtków urzędu portowego, z tym dodatkiem, iż oba te ciała działalność swą z 1. Kwietnia t. r. rozpocząć mają.

Zarazem, aby ile możności osiągnąć nakładu, przez te oba zakłady podwyższonego, na skarb państwa spadającego, raczył Najjaśniejszy Pan na równoczesne zaprowadzenie taksy od okrętów do portu Tryestu wpływających tak cudzych jak krajowych zezwolić i względem dotyczącego wymiaru należytości zatwierdzić, że taksa ta wedle trzech stopni, a to:

od okrętów	zawierających	w sobie	31 — 150	beczek	po 1 kr.	od beczki
„	„	„	151 — 300	„	„ 2 „	„
„	„	„	301 i więcej	„	„ 3 „	„

dopóty pobieraną być ma, dopóki względy na finanse odstąpienia od tej należytości znowu nie dopuszczą.

Bruck m. p.

149.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 26. Marca 1850,

do c. k. jeneralnej dyrekcyi kommunikacyi,

względem z 1. Czerwca 1850 w działalność wstępujących postanowień o taksach portoryum listowego i o ściągnieniu tychże przez marki listowe.

W wykonaniu Najwyższej, na wniosek ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych wydanej rezolucyi z dnia 25. Września 1849, względem taks portoryum listowego i należytości pobocznych, tudzież względem użycia mark listowych z dniem 1. Czerwca 1850 wstąpić mają postanowienia następujące:

§. 1.

Taksa listowego.

Taksa listowego za jeden list pojedyńczy wynosi:

a)	w samym okręgu urzędu oddawczego	2 krajcary
b)	przy odległości aż do 10 mil włącznie	3 „
c)	„ „ nad 10 do 20 „ „	6 „
d)	„ „ nad 20 „ „	9 „

148.

Erlass des Handelsministers vom 9. März 1850,

womit die Errichtung eines Lootsen-Corps und einer Sicherheitswache für den Hafen und die Rhede von Triest und die Einführung einer Taxe von den in dem Hafen von Triest einlaufenden fremden und einheimischen Schiffen kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über einen von dem Handelsminister mit Zustimmung des Ministerrathes erstatteten allerunterthänigsten Vortrag mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 3. März 1850 die Errichtung eines Corps von Hafenlootsen (piloti di porto), dann einer besonderen Sicherheitswache (guardia di porto) für den Hafen und die Rhede von Triest, gegen Einziehung des dort bisher bestandenen Institutes der Hafenamts-Matrosen, mit dem Beisatze zu bewilligen geruht, dass diese beiden Körper ihre Wirksamkeit mit 1. April d. J. zu beginnen haben.

Zugleich haben Seine Majestät, um die Bedeckung des durch jene beiden Anstalten für den Staatsschatz sich ergebenden Mehraufwandes nach Thunlichkeit zu erzielen, die Einführung einer Taxe von den in dem Hafen von Triest einlaufenden fremden und einheimischen Schiffen von demselben Zeitpuncte zu gestatten, und hinsichtlich des diessfälligen Gebühren-Ausmasses zu genehmigen geruht, dass diese Taxe nach drei Abstufungen, und zwar:

von Schiffen von 31—150 Tonnen mit 1 Kr. pr. Tonne
„ „ „ 151—300 „ „ 2 „ „ „
„ „ „ 301 und mehr „ „ 3 „ „ „

in solange einzuheben ist, als die Rücksichten für die Finanzen die Wiederauflassung dieser Gebühr nicht zulässig machen.

Bruck m. p.

149.

Erlass des Handelsministeriums vom 26. März 1850,

an die k. k. General-Direction der Communicationen,

betreffend die mit 1. Juni 1850 in Wirksamkeit tretenden Bestimmungen über die Briefporto-Taxen und die Einhebung derselben durch Brief-Marken.

In Vollzug der über Antrag des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten erlassenen Allerhöchsten Entschliessung vom 25. September 1849, haben in Betreff der Briefporto-Taxen und Nebengebühren, dann der Anwendung von Brief-Marken mit 1. Juni 1850 nachstehende Bestimmungen in Wirksamkeit zu treten:

§. 1.

Portotaxe.

Die Portotaxe für einen einfachen Brief beträgt:

a) im Bezirke des Aufgabepostamtes selbst . . . . . 2 Kreuzer
b) bei einer Entfernung bis 10 Meilen einschliesslich . 3 „
c) „ „ „ über 10 „ 20 „ „ . 6 „
d) „ „ Entfernung über 20 „ . . . . 9 „

§. 2.

List pojedyńczy.

Pod listem pojedyńczym rozumie się list, który jednego łóta nie przeważa.

§. 3.

Progressya taksy podług wagi.

Od listów wagi nad jeden do dwóch łótów włącznie pobierane będzie podwójne, nad dwa aż do trzech łótów potrójne i t. d. portoryum za list pojedyńczy.

§. 4.

Oznaczenie posełek, z listami zrównać się mających.

Co dla listów w ściślejszem słowa znaczeniu przepisano, to także i do wszystkich innych do przesełania w listowych pakietach stósownych przedmiotów, jako to: pism, druku, wzorów i t. p. stósować się winno.

§. 5.

Zniżenie taksy listowej.

Od posełek pod krzyżowem obwiązaniem, jeżeli takowe oprócz adresy, daty i podpisu nazwiska, nic pisanego nie zawierają, bez różnicy odległości tylko równomierna ustanowa po jednym krajcarze od łóta przy podaniu opłacona być ma.

Od próbek towarowych i od wzorów, które w ten sposób opatrzone na pocztę podają się, iż łatwo ukazuje się ograniczenie treści na takowe przedmioty, za każde dwa łóty wedle odległości pojedyńcza opłata listowa wypada.

Do tych posełek próbek towarowych i wzorów, aby wyż namienione zniżenie zastósowanem być miało, tylko pojedyńczy list dołączony być ma, który przy wymierzeniu taksy z próbką lub ze wzorem razem zważonym być ma. Posełki ostatniego rodzaju zresztą tylko do wagi 16 łótów włącznie za posełki listowe wedle powyższego postanowienia uważane będą.

§. 6.

Na powrót odsełane listy.

Za posełki pocztą listową na powrót odsełane, które adresatom doręczone być nie mogły nie, opłaca się żadnego osobnego portoryum.

§. 7.

Należytość za polecenie (rekomendacyą).

Posełki, które pod rekomendacyą (za recepisą podawczą) podają się, zupełnie muszą być frankowane, a należytość za rekomendacyą, i to za posełki do miejsc we własnym okręgu oddawczym (poczta miastowa) 3. krajcarami, a za wszystkie inne 6. krajcarami od jednej sztuki przez podawcę opłacana być ma.

§. 8.

Recepis powrotny (retour-recepis).

Jeżeliby przy podaniu odesłania retour-recepisu t. j. takiego recepisu żądano, który z podpisem odbierającego nazad przesłany i podawcy doręczony być ma, natenczas ten należącą się za to przy podaniu taksę listu pojedyńczego opłacić winien.

§. 2.

Einfacher Brief.

Ein einfacher Brief ist ein solcher, welcher Ein Loth nicht überwiegt.

§. 3.

Progression der Taxe nach dem Gewichte.

Für Briefe im Gewichte über Ein bis einschliesslich zwei Loth wird das Doppelte, über zwei bis drei Loth das Dreifache u. s. f. des Porto für einen einfachen Brief eingehoben.

§. 4.

Bezeichnung der, Briefen gleichzuhaltenden Sendungen.

Was von Briefen im engeren Sinne des Wortes gilt, hat auch von allen andern zur Versendung in den Briefpacketen geeigneten Gegenständen, als: Schriften, Druck, Mustern u. dgl. zu gelten.

§. 5.

Ermässigung der Portotaxe.

Für Kreuzbandsendungen, wenn solche ausser der Adresse, dem Datum und der Namensunterschrift, nichts Geschriebenes enthalten, ist ohne Unterschied der Entfernung nur der gleichmässige Satz von Einem Kreuzer für das Loth bei der Aufgabe zu entrichten.

Für Waarenproben und Muster, welche auf eine Art verwahrt aufgegeben werden, dass die Beschränkung des Inhaltes auf diese Gegenstände leicht ersichtlich ist, entfällt für je zwei Loth nach der Entfernung das einfache Briefporto.

Diesen Sendungen von Waarenproben und Mustern darf, wenn vorstehende Ermässigung zur Anwendung kommen soll, nur ein einfacher Brief angehängt werden, welcher bei der Ausmittlung der Taxe mit der Probe oder dem Muster zusammenzuwiegen ist. Die Sendungen der letztern Art werden übrigens nur bis zu einem Gewichte von 16 Loth einschliesslich als Briefpostsendungen nach der vorstehenden Bestimmung behandelt.

§. 6.

Zurückbeförderte Briefe.

Für die Zurückbeförderung der Briefpostsendungen, welche an die Adressaten nicht bestellt werden konnten, ist kein besonderes Porto zu entrichten.

§. 7.

Recommandations-Gebühr.

Sendungen, welche recommandirt (gegen Aufgabsrecepisse) aufgegeben werden, müssen ganz frankirt werden, und ist die Recommandations-Gebühr und zwar für Sendungen nach Orten im eigenen Bestellungsbezirke (Stadtpost) mit 3 Kreuzern, und für alle andern mit 6 Kreuzern pr. Stück von den Aufgebern zu erlegen.

§. 8.

Retour-Recepisse.

Wird bei der Aufgabe die Absendung eines Retour-Recepisses, d. i. eines solchen Recepisses begehrt, welches mit der Unterschrift des Empfängers zurücklangen und an den Aufgeber ausgefolgt werden soll, so hat dieser dafür bei der Aufgabe die gebührende Taxe wie für einen einfachen Brief zu entrichten.

§. 9.

Pisma wywiadowcze (kwestyjne).

Pisma wywiadowcze podlegają przedpłacie należącej się taksy za list pojedyńczy.

Wszelakoż żądać można bezpłatnego odesłania pisma wywiadowczego:

a) jeżeli podawca urzędowi pocztowemu list adresata do wglądnienia ukaże, wedle którego podana pod rekomendacyą posełka w takim czasie jeszcze nie nadeszła, w którymby mu takowa przy regularnym biegu poczty doręczoną być mogła, albo

b) jeżeliby zapłacony retourrecepis po upływie czasu potrzebnego jeszcze nie powrócił.

§. 10.

Należytość za doręczenie.

Za doręczenie posełek pocztą listową w owych miejscach pocztowych, gdzie nie ma przez rząd ustanowionych listonoszy, opłacić należy $^1/_2$ kr. mon. konw. od sztuki.

§. 11.

Półkowe (należytość za przechowanie w półkach).

Jeżeli posełki na żądanie adresata w pocztowym urzędzie oddawczym aż do odebrania tejże w osobnej półce przechowane będą, tedy półkowe po 1 kr. od sztuki opłacić należy.

§. 12.

Obowiązek frankowania.

Wszystkie w tutejszych krajach na pocztę podane, dla tutejszych krajów przeznaczone, posełki pocztą listową frankowane być muszą.

§. 13.

Frankowanie i rekomendowanie przez marki listowe.

To frankowanie, jako też opłacenie należytości za rekomendacyą przez użycie listowych mark dziać się ma.

§. 14.

Wartość mark listowych i sprzedaż tychże.

Marki takowe przygotowane są w ilościach wartości po 1, 2, 3, 6 i 9 krajcarów, i to:

1. krajcarowe w żółtej barwie,
2. „ „ czarnej „
3. „ „ jasno-czerwonej „
6. „ „ czerwono-brunatnej „
9. „ „ niebieskiej „

Za złożeniem wartości można takowych po wszystkich c. k. urzędach pocztowych w dowolnej nabyć ilości.

Każdy urząd pocztowy, rozmaite miejscowości w użyciu mający, miejscowość przedawania mark przez przybicie napisu oznaczy.

§. 9.

Nachfrageschreiben (Quästionen).

Nachfrageschreiben unterliegen der Vorausbezahlung der gebührenden Taxe für einen einfachen Brief.

Eine gebührenfreie Absendung eines Nachfrageschreibens kann jedoch gefordert werden:

a) wenn der Aufgeber dem Postamte einen Brief des Adressaten zur Einsicht gibt, laut dessen demselben die recommandirt aufgegebene Sendung zu einer Zeit noch nicht zugekommen war, zu welcher sie bei regelmässigem Gange der Post an ihn bestellt seyn könnte, oder

b) wenn das bezahlte Retour-Recepisse nach Ablauf der erforderlichen Zeit noch nicht zurückgelangt ist.

§. 10.

Zustellungsgebühr.

Für die Zustellung der Briefpostsendungen in den Postorten, wo keine vom Staate aufgestellten Briefträger in Verwendung sind, ist ½ kr. C. M. pr. Stück zu entrichten.

§. 11.

Fachgebühr.

Werden die Sendungen auf Verlangen des Adressaten bei dem Postamte der Abgabe bis zur Abholung in einem besonderen Fache aufbewahrt, so ist eine Fachgebühr mit 1 kr. C. M. pr. Stück zu zahlen.

§. 12.

Verbindlichkeit zu frankiren.

Alle im Inlande aufgegebenen, für das Inland bestimmten Briefpostsendungen müssen rankirt werden.

§. 13.

Frankirung und Recommandirung durch Brief-Marken.

Diese Frankirung, so wie die Entrichtung der Recommandationsgebühr hat durch die Anwendung von Brief-Marken zu geschehen.

§. 14.

Werth der Brief-Marken und Verkauf derselben.

Solche Marken sind angefertigt zu den Werthsbeträgen von 1, 2, 3, 6 und 9 Kreuzern, und zwar:

von	1 kr.	in	gelber	Farbe,
„	2 „	„	schwarzer	„
„	3 „	„	hellrother	„
„	6 „	„	rothbrauner	„
„	9 „	„	blauer	„

Dieselben können gegen Erlag des Werthes bei allen k. k. Postämtern in beliebiger Quantität gekauft werden.

Jedes verschiedene Räumlichkeiten benützende Postamt wird das Marken-Verkaufs-Locale durch einen Anschlag bezeichnen.

Oprócz urzędów pocztowych tymczasowie nikomu nie dozwala się, trzymać do sprzedaży marki listowe.

§. 15.
Użycie mark.

Podawca posełki na pocztę listową na stronie adresy na górnym brzegu w środku jednę markę lub też takowych tyle, odwilżywszy lipką massę namazanej nią odwrotnej ich strony, trwale przylepić ma, ile potrzeba, aby wartością tychże wyrównać taryfową należytość frankowania, wypadającą tak wedle odległości jak wagi. Należytość za rekomendacyą opłaci podawca, przez przylepienie marki 6krajcarowej na stronie pieczęci listu.

§. 16.
Sposób podawania na pocztę.

Posełki w skrzynie listowe wrzucają się; jeżeliby zaś zarekomendowane być miały, tedy takowe postanowionym przy służbie pocztowej wręczone być mają, u których należytość za retour-recepis, gdyby go żądano, gotówką opłacona być ma.

§. 17.
Afiszowanie postanowień taryfy poczty listowej i spisów miejsc.

W każdym urzędzie pocztowym znajdują się do wglądnienia dla stron przybite postanowienia taryfy poczty listowej wraz z spisami miejsc, do własnego okręgu podawczego należących, jako też tych, które nie nad 10 mil, tudzież tych, które nad 10 do 20 mil włącznie oddalone są. Znaczniejsze urzędy pocztowe zaopatrzone są przeznaczonemi do sprzedania spisami miejsc.

§. 18.
Wyjątkowe przylepianie mark przez postanowionych przy służbie pocztowej.

W niepewnych przypadkach wolno stronom, u urzędów pocztowych o należytą taksę zapytać się, i kazać na posełki przylepić przez postanowionych przy urzędzie pocztowym potrzebne marki listowe za gotową ich wartości zapłatę.

§. 19.
Postępowanie z posełkami nienależycie frankowanemi.

Posełki, które w skrzyniach listowych albo bez mark albo niedostatecznemi do zupełnego frankowania markami opatrzone znajdują się, bez zatrzymania wprawdzie odsełane będą, jednakże brakująca ilość jako portoryum, a nadto wedle wagi listu pomnażająca się dopłata taksowa 3 kr. za pojedyńczy list od adresata pobieraną będzie. Jeżeli jaką posełkę poczty listowej, dla której zniżenie portoryum przyznano (§. 5.), bez marki lub niedostateczną marką listową opotrzoną, w zbieralnią listową wrzucono, tedy utraca takowa uwzględnienie zniżenia portoryum, i uważaną być ma za list wcale nie lub nienależycie frankowany.

Do rekomendacyi wcale się nie przyjmują posełki, nienależycie frankowane.

Ausser den Postämtern ist vorläufig Niemanden gestattet, Brief-Marken zum Verkaufe zu führen.

§. 15.

Verwendung der Marken.

Der Aufgeber einer Briefpostsendung hat auf deren Adress-Seite am obern Rande in der Mitte eine Marke, oder deren so viele mittelst Benetzung des auf ihrer Rückseite aufgetragenen Klebestoffes haltbar zu befestigen, als nöthig sind, um durch ihren Werth die nach Entfernung und Gewicht entfallende tarifmässige Franco-Gebühr auszugleichen. Die Recommandations-Gebühr hat der Aufgeber durch das Aufkleben einer Marke im Werthe von 6 kr. auf die Siegelseite des Briefes zu entrichten.

§. 16.

Art der Aufgabe.

Die Sendungen sind in die Briefkästen einzulegen, wenn sie aber recommandirt werden wollen, den Postbediensteten einzuhändigen, an welche die Gebühr für das allfällig gewünschte Retour-Recepisse bar zu bezahlen ist.

§. 17.

Affigirung der Bestimmungen über den Briefpost-Tarif und der Ortsverzeichnisse.

Bei jedem Postamte sind die Bestimmungen über den Briefpost-Tarif und die Verzeichnisse der Orte, welche in den eigenen Bestellungsbezirk gehören, sowie derjenigen, welche nicht über 10 Meilen, dann über 10 bis 20 Meilen einschliesslich entfernt sind, zur Einsicht der Parteien angeheftet.

Bei den bedeutenderen Postämtern sind die Ortsverzeichnisse gedruckt zum Verkaufe vorräthig.

§. 18.

Ausnahmsweises Aufkleben der Marken durch die Postbediensteten.

Für zweifelhafte Fälle bleibt es den Parteien freigestellt, bei den Postämtern um die richtige Taxe anzufragen, und die nöthigen Brief-Marken unter barer Bezahlung des Werthes derselben von den Postbediensteten auf die Sendungen kleben zu lassen.

§. 19.

Behandlung der nicht gehörig frankirten Sendungen.

Sendungen, welche sich ohne oder mit zur vollständigen Frankirung unzureichenden Marken in den Briefkästen vorfinden, werden zwar unaufgehalten abgefertigt, doch wird der fehlende Betrag als Porto und ausserdem eine nach dem Briefgewichte steigende Zutaxe von 3 kr. für den einfachen Brief von dem Adressaten eingehoben. Wenn eine Briefpostsendung, für welche die Ermässigung des Porto zugestanden ist (§. 5), ohne eine oder mit einer unzulänglichen Brief-Marke in den Briefsammlungskasten eingelegt worden ist, so verliert sie die Begünstigung der Porto-Ermässigung, und wird wie ein gar nicht oder unrichtig frankirter Brief behandelt.

Zur Recommandation werden Sendungen, welche nicht gehörig frankirt sind, gar nicht angenommen.

§. 20.

Wyjątek.

Wydania uwolnionych od portoryum władz i osób do adresatów, do portoryum zobowiązanych, należącą się tylko taksą bez dopłaty obłożone będą.

§. 21.

Postępowanie przeciw powtórnemu użyciu tych samych mark.

Urzędy pocztowe na markach posełek im podanych wyciskają częścią swój zwyczajny podawczy stępel pocztowy. Posełki z markami, znamię dawniejszego użycia na sobie noszącemi, za niefrankowane podane uważają się.

§. 22.

Sfałszowania.

Sfałszowanie mark tak się uważa jak sfałszowanie stępla papierowego.

§. 23.

Stosunki poczty listowej z cudzym krajem.

Względem stosunków poczty listowej z cudzym krajem co do taksy listowego portoryum i progressyi wagi zostają tymczasem w zastósowaniu dotyczące postanowienia dotychczasowe, i w tym względzie tymczasem tak frankowanie przez wypłatę w gotówce, jak wybór między frankowaniem i niefrankowaniem pozostawia się.

Należytość za rekomendacyą (§§. 13 i 15) także i od listów w cudzy kraj przylepianiem marki opłacona być ma.

Bruck m. p.

Taryfa portoryum listowego.

Od jednego listu i od innych do przesełek w pakietach listowych sposobnych przedmiotów	Odległość I.		Odległość II.		Odległość III.	
	Na przestrzeni mil w linii prostej: włącznie do 10		nad 10 aż do 20 włącznie		nad 20	
	Należytość portoryum: zlt. r.	kr.	zlt. r.	kr.	zlt. r.	kr.
aż włącznie do 1 łóta	—	3	—	6	—	9
nad 1 łot „ „ 2 łótów	—	6	—	12	—	18
„ 2 łóty „ „ 3 „	—	9	—	18	—	27
„ 3 „ „ „ 4 „	—	12	—	24	—	36
„ 4 „ „ „ 5 „	—	15	—	30	—	45
„ 5 „ „ „ 6 „	—	18	—	36	—	54
„ 6 „ „ „ 7 „	—	21	—	42	1	3
„ 7 „ „ „ 8 „	—	24	—	48	1	12
„ 8 „ „ „ 9 „	—	27	—	54	1	21
„ 9 „ „ „ 10 „	—	30	1	—	1	30
„ 10 „ „ „ 11 „	—	33	1	6	1	39
„ 11 „ „ „ 12 „	—	36	1	12	1	48
„ 12 „ „ „ 13 „	—	39	1	18	1	57
„ 13 „ „ „ 14 „	—	42	1	24	2	6
„ 14 „ „ „ 15 „	—	45	1	30	2	15
„ 15 „ „ „ 16 „	—	58	1	36	2	24
i tak dalej.						

§. 20.

Ausnahme.

Erlässe portofreier Behörden und Personen an portopflichtige Adressaten werden nur mit der gebührenden Taxe ohne Zuschlag belegt.

§. 21.

Vorgang gegen wiederholte Verwendung der nämlichen Marken.

Die Postämter drucken auf die Marken der bei ihnen aufgegebenen Sendungen theilweise ihren gewöhnlichen Aufgabs-Poststämpel. Sendungen mit Marken, welche ein Merkmal früheren Gebrauches an sich tragen, werden als unfrankirt aufgegebene behandelt.

§. 22.

Verfälschungen.

Eine Verfälschung der Marken wird jener des Papierstämpels gleichgehalten.

§. 23.

Briefpostverkehr mit dem Auslande.

Hinsichtlich des Briefpostverkehrs mit dem Auslande bleiben in Betreff der Portotaxe und der Gewichts-Progression vorläufig die bisherigen bezüglichen Bestimmungen in Anwendung, und es wird in dieser Hinsicht einstweilen sowohl die Frankirung durch Barzahlung, als die Wahl zwischen der Frankirung und Nichtfrankirung beibehalten.

Die Recommandationsgebühr (§§. 13 und 15) ist aber auch für Briefe in das Ausland durch das Aufkleben einer Marke zu entrichten.

Bruck *m. p.*

Briefporto - Tarif.

Für einen Brief und für alle andere zur Versendung in den Briefpacketen geeigneten Gegenstände	Distanz I.		Distanz II.		Distanz III.	
	Auf eine Entfernung von Meilen in gerader Linie					
	bis einschliesslich 10		über 10 bis einschliesslich 20		über 20	
	Porto-Gebühr					
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
bis einschliesslich 1 Loth	—	3	—	6	—	9
über 1 Loth „ „ 2 „	—	6	—	12	—	18
„ 2 „ „ „ 3 „	—	9	—	18	—	27
„ 3 „ „ „ 4 „	—	12	—	24	—	36
„ 4 „ „ „ 5 „	—	15	—	30	—	45
„ 5 „ „ „ 6 „	—	18	—	36	—	54
„ 6 „ „ „ 7 „	—	21	—	42	1	3
„ 7 „ „ „ 8 „	—	24	—	48	1	12
„ 8 „ „ „ 9 „	—	27	—	54	1	21
„ 9 „ „ „ 10 „	—	30	1	—	1	30
„ 10 „ „ „ 11 „	—	33	1	6	1	39
„ 11 „ „ „ 12 „	—	36	1	12	1	48
„ 12 „ „ „ 13 „	—	39	1	18	1	57
„ 13 „ „ „ 14 „	—	42	1	24	2	6
„ 14 „ „ „ 15 „	—	45	1	30	2	15
„ 15 „ „ „ 16 „	—	48	1	36	2	24
und so weiter.						

150.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 11. Kwietnia 1850,

do rektoratów uniwersytetów w Peszcie, Padwie i Pawii,

którem postanowienia ministeryalnego rozrządzenia z dnia 19. Lutego 1850 o międzyczasach między ścisłemi do osiągnienia doktoratu egzaminami także i na te wszechnice rozciągają się.

Aby warunki co do ścisłych egzaminów do osiągnienia doktorskiego stopnia na uniwersytetach w Peszcie, Padwie i Pawii jednostajnie z innemi wszechnicami austryackiemi uregulować, rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 19. Lutego 1850, rozporządzające:

iż między pojedyńczemi rygorozami międzyczas trzechmiesięczny za regułę służyć ma że, atoli jednak kollegiom profesorskim pozwolono, po wglądnieniu w protokół, względem ścisłych egzaminów doktorskich prowadzony, i z dostatecznem rozważeniem wyjątków od tejże onym kandydatom dozwolić, którzy przy odbytym ostatnim ścisłym egzaminie jednogłośnie approbowani zostali;

także i na wszechnice w Peszcie, Padwie i Pawii z tym dodatkowem oświadczeniem rozciąga się, iż decycya, w tym względzie ciałom naukowym przystojąca, na tych trzech wszechnicach aż do nowej stanowczej organizacyi władz akademickich od dyrektora spólnie z ciałem naukowem fakultetu dotyczącego pochodzić będzie miała.

Thun m. p.

151.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 15. Kwietnia 1850,

którem ustanawiają się, zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych, zmiany postanowień dekretu nadwornej kancelaryi z dnia 31. Sierpnia 1844, L. 37871 *) i ministeryalnego dekretu z dnia 14. Lipca 1848, liczby 1456—246, względem grubości blachy kotłów parowych.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych widzi się spowodowanem, zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych, w postanowieniach dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 31. Sierpnia 1844, L. 37871, i dekretu ministeryalnego z dnia 14. Lipca 1848, L. 1456 — 246, względem grubości blachy zarządzić zmiany następujące:

Grubość blachy żelaznych cylindrycznych kotłów lokomotywowych, które wedle zwykłego dotychczas sposobu konstrukcyi z dobrej blachy żelaznej bez wady sporządzane bywają, i przy których średnica między 36 a 48 wiedeńskiemi calami, dalej najwyższa istotna pary sprężystość między $5^1/_2$ i 8 atmosferami włącznie leży, na przyszłość o 1.37 linii mniej wynosić może niżeli grubość, jaka wedle wyż wspomnianych obu dekretów dotychczas zachowaną być musiała.

Odtąd więc do oznaczenia grubości blachy na rzeczone kotły służyć ma tabela następująca, gdy zaś przy wszystkich innych kotłach parowych dotychczasowe postanowienia w mocy zostają.

---

*) Ob. go w zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń tom 72 Nr. 114.

150.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 11. April 1850,

an die Rectorate der Universitäten zu Pesth, Padua und Pavia,

wodurch die Bestimmungen des Ministerial-Erlasses vom 19. Februar 1850 über die Zwischenräume zwischen den strengen Doctoratsprüfungen auch auf diese Universitäten ausgedehnt werden.

Um die Modalitäten der strengen Prüfungen zur Erlangung des Doctorgrades auf den Universitäten von Pesth, Padua und Pavia gleichförmig mit den anderen Hochschulen Oesterreichs zu regeln, wird der Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 19. Februar 1850, welcher anordnet:

dass zwischen den einzelnen Rigorosen ein Intervall von drei Monaten als Regel zu gelten habe, dass jedoch den Professoren-Collegien eingeräumt sei, nach gewonnener Einsicht in das über die strengen Doctoratsprüfungen geführte Protokoll und mit reiflicher Erwägung Ausnahmen hievon denjenigen Candidaten zuzugestehen, welche bei der von ihnen zuletzt abgelegten strengen Prüfung mit Stimmeneinhelligkeit approbirt worden sind;

auch auf die Universitäten Pesth, Padua und Pavia mit dem Beisatze ausgedehnt, dass das sonst den Lehrkörpern zustehende Erkenntniss an diesen drei Universitäten bis zur neuen definitiven Organisirung der akademischen Behörden von dem Director gemeinschaftlich mit dem Lehrkörper der betreffenden Facultät auszugehen haben wird.

Thun *m. p.*

151.

Erlass des Handelsministeriums vom 15. April 1850,

womit im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern Aenderungen der Bestimmungen des Hofkanzlei-Decretes vom 31. August 1844, Zahl 37871 *) und des Ministerial-Decretes vom 14. Juli 1848, Zahl 1456-246, hinsichtlich der Blechdicke der Dampfkessel, festgesetzt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten findet im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern in den Bestimmungen des Hofkanzlei-Decretes vom 31. August 1844, Zahl 37871, und des Ministerial-Decretes vom 14. Juli 1848, Zahl 1456-246, hinsichtlich der Blechdicke der Dampfkessel, nachstehende Aenderung eintreten zu lassen:

Die Blechdicke der eisernen cylindrischen Locomotiv-Kessel, welche nach der bisher üblichen Constructionsart aus gutem Eisenblech untadelhaft hergestellt werden, und bei welchen der Durchmesser zwischen den Gränzen von 36 und 48 Wiener Zollen, dann die höchste effective Dampfspannung zwischen jenen von $5\frac{1}{2}$ und 8 Atmosphären diese Gränzen mit inbegriffen liegt, kann in Zukunft um 1·37 Linien schwächer gehalten werden als diejenige Dicke, welche nach den beiden vorgenannten Decreten bisher beobachtet werden musste.

Es dient daher von nun an zur Bestimmung der Blechdicke für die bezeichneten Kessel nachstehende Tabelle, während bei allen andern Dampfkesseln die bisherigen Bestimmungen in Kraft bleiben.

---

*) Siehe dasselbe in der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen 72. Band Nr. 114.

Tabela grubości blachy na żelazne cylindryczne kotły lokomotywowe.

Średnica kotła w calach wiedeńskich	Najwyższa istotna sprężystość parowa w kotle podług atmosfer.			
	$5^1/_2$	6	7	8
	Grubość blachy w calach wiedeńskich.			
36	3.50	3.89	4.67	5.44
38	3.69	4.10	4.93	5.75
40	3.89	4.32	5.18	6.05
42	4.08	4.54	5.44	6.35
44	4.28	4.75	5.70	—
46	4.47	4.97	5.96	—
48	4.67	5.18	6.22	—

W tej tabeli pod istotną pary sprężystością rozumie się różnica między bezwzględną sprężystością pary w kotle a zewnętrznem ciśnieniem powietrzokręgu, powietrzokrąg zaś rachowanym być ma po $12^3/_4$ funtów wiedeńskich na jeden kwadratowy cal wiedeński.

Bruck m. p.

152.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 16. Kwietnia 1850,

moc mające dla niższej Austryi, wyższej Austryi, Morawii, Szląska, Czech, Tyrolu, Styryi, Karyntyi Krainy, Galicyi, Solnogrodu, Tryestu i Pobrzeża, Dalmacyi i Bukowiny.

względem nakładu i sprzedaży szkolnych książek dla gimnazyów i szkół realnych.

Najwyższą uchwałą z dnia 15. Marca r. b. raczył Najjaśniejszy Pan postanowić, ażeby przysłużający dotychczas funduszowi naukowemu wyłączny przywilej drukowania książek gimnazyalnych i handlu niemi zniesionym został, zatwierdziwszy oraz najłaskawiej wnioski następujące:

Po pierwsze. Nakład i sprzedaż szkolnych książek gimnazyalnych odtąd jest przedmiotem powszechnego handlu książkowego; atoli zwraca się zarazem uwagę nakładców na to, że książki na tej drodze wydawane, aby weszły w użycie w publicznych gimnazyach, ministeryalnej approbacyi potrzebują, która nie tylko od wnętrznej wartości książki, lecz też i od tej okoliczności zależeć będzie, żeby książka za stosunkowo mierną cenę, i w każdem miejscu gimnazyalnem za pewną cenę sklepową, kupną była. Dalej oni na to bacznymi być mają, iż na przyszłość jednocześnie kilka approbowanych książek naukowych tego samego przedmiotu naukowego po różnych gimnazyach w używaniu być może, tak iż przypuszczenie jednej nie wyłącza przypuszczenia innych książek.

Tabelle der Blechdicke für eiserne cylindrische Locomotiv-Kessel.

Kessel-Durchmesser in Wiener Zollen	*Höchste effective Dampfspannung im Kessel in Atmosphären.*			
	$5^1/_2$	6	7	8
	Blechdicke in Wiener Linien			
36	3.50	3.89	4.67	5.44
38	3.69	4.10	4.93	5.75
40	3.89	4.32	5.18	6.05
42	4.08	4.54	5.44	6.35
44	4.28	4.75	5.70	—
46	4.47	4.97	5.96	—
48	4.67	5.18	6.22	—

In dieser Tabelle wird unter der effectiven Dampfspannung der Unterschied zwischen der absoluten Spannung des Dampfes im Kessel und dem äusseren Drucke der Atmosphäre verstanden, und eine Atmosphäre ist zu $12^3/_4$ Wiener Pfunden auf den Wiener Quadrat-Zoll gerechnet.

Bruck *m. p.*

152.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 16. April 1850,

wirksam für Nieder-Oesterreich, Ober-Oesterreich, Mähren, Schlesien, Böhmen, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Galizien, Salzburg, Triest und Küstenland, Dalmatien und die Bucowina,

in Betreff des Verlages und Verkaufes von Schulbüchern für Gymnasien und Realschulen.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 15. März l. J. anzuordnen geruht, dass das bisher dem Studienfonde zustehende ausschliessende Privilegium der Drucklegung von Gymnasialschulbüchern und des Handels mit denselben aufgehoben werde, und in dieser Beziehung folgende Anträge allergnädigst genehmigt.

Erstens. Der Verlag und der Verschleiss der Gymnasial-Schulbücher ist von nun an ein Gegenstand des allgemeinen Buchhandels; es werden aber die Verleger darauf aufmerksam gemacht, dass die auf diesem Wege erschienenen Bücher, um in den öffentlichen Gymnasien in Anwendung zu kommen, der Approbation des Ministeriums bedürfen, welche nicht bloss von dem innern Werthe des Buches, sondern auch von dem Umstande abhängen wird, dass dasselbe zu einem verhältnissmässig billigen Preise, und dass es an jedem Gymnasialorte zu dem bestimmten Ladenpreise käuflich sei. Ferner werden sie darauf aufmerksam gemacht, dass künftig gleichzeitig mehrere approbirte Lehrbücher für den nämlichen Lehrgegenstand an verschiedenen Gymnasien in Gebrauch seyn können, so dass die Zulassung des einen die Zulassung anderer nicht ausschliesst.

Po drugie. Dla ułatwienia nakładu ministeryum wyznań i oświecenia przedłożone sobie przez księgarzy lub autorów rękopisy na takowe przedmioty naukowe, dla których jeszcze brakuje odpowiedniej książki naukowej, także jeszcze przed drukiem rozpoznaniu podda, i takowym pod wyż namienionemi warunkami approbacyą udzieli. Inne książki naukowe na przedmioty naukowe, dla których już jedna lub więcej approbowanych książek naukowych znajdują się, dopiero po wydrukowaniu tychże w razie ich użyteczności, a to z reguły na przedstawienie gimnazyalnych ciał nauczycielskich, do użycia naukowego przypuszczone być mogą.

Po trzecie. W przypadkach, gdzie tą drogą dla pojedyńczych przedmiotów naukowych żadnych nie można osiągnąć stosownych książek naukowych, albo nie dość prędko, albo nie o mierne ceny, albo gdzie przedajność tychże nie we wszystkich miejscach gimnazyalnych uskutecznioną być może, zastrzega sobie rząd, spowodować ułożenie książek naukowych i je albo na drodze prywatnych drukarni, albo przez swe własne organa drukować, a wydrukowane, albo drogą powszechnego handlu książkowego, albo przez administracyą sprzedaży książek szkolnych sprzedawać kazać. Lecz też i obok tych książek na przyszłość także inne, przez prywatnych wydane, jeżeli wyszczególnione warunki wypełniają, w publicznych szkołach używane być, a nawet, jeżeli celniejszemi są, przed onemi pierwszeństwo mieć mogą.

Po czwarte. Zasady te także i na książki, dla zupełnych tak niższych jak wyższych szkół realnych potrzebne, zastosowane być mają, nie zaś na książki naukowe dla szkół ludowych i dla niższych szkół realnych dwuklasowych, na miejsce czwartej klasy szkół głównych wstępujących, dla których tymczasowie jeszcze utrzymuje się przywilej administracyi sprzedaży książek szkolnych.

Niniejsze rozporządzenie w działalność wstępuje we wszystkich krajach koronnych monarchii, wyjąwszy Węgry i kraje dawniej z niemi połączone, c. k. Pogranicze wojskowe, i królestwo Lombardzko-Weneckie.

Thun m. p.

153.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 24. Kwietnia 1850,

którem obwieszcza się ustanowienie dyrekcyi prowadzenia północnej żelaznej kolei rządowej wraz z tem postanowieniem, że począwszy od 1. Maja 1850, prowadzenie tej kolei żelaznej we własny zarząd państwa przechodzi.

Z 1. Maja 1850 wydzierżawione dotychczas prowadzenie północnej kolei żelaznej we własny zarząd państwa przechodzi. Do sprawowania zachodzących tu interesów ustanawia się prowizorycznie c. k. dyrekcya prowadzenia północnej kolei żelaznej z siedliskiem w Pradze i pod bezpośrednią podrzędnością pod c. k. jeneralną dyrekcyą komunikacyi, na wyż rzeczonym dniu w działalność wstępującą.

Bruck m. p.

Zweitens. Zur Erleichterung des Verlages wird das Ministerium des Cultus und Unterrichts von Buchhändlern oder Verfassern ihm vorgelegte Manuscripte über solche Lehrgegenstände, für welche ein passendes Lehrbuch noch fehlt, auch schon vor der Drucklegung einer Prüfung unterziehen, und denselben unter den oben bezeichneten Bedingungen die Approbation ertheilen. Andere Schulbücher über Lehrgegenstände, für welche bereits ein oder mehrere approbirte Lehrbücher vorhanden sind, können erst nach ihrer Drucklegung im Falle ihrer Brauchbarkeit, und zwar in der Regel über Antrag der Gymnasial-Lehrkörper, zum Unterrichtsgebrauche zugelassen werden.

Drittens. Für Fälle, wo durch diesen Vorgang für einzelne Lehrgegenstände keine passenden Lehrbücher oder nicht schnell genug, oder nicht zu einem billigen Preise erzielt werden können, oder die Verkäuflichkeit derselben nicht an allen Gymnasialorten zu Stande gebracht werden kann, behält es sich die Regierung vor, selbst die Abfassung von Schulbüchern zu veranlassen und sie entweder im Wege von Privatdruckereien, oder durch ihre eigenen Organe drucken, die gedruckten aber entweder durch den allgemeinen Buchhandel oder durch die Schulbücher-Verschleiss-Administration verschleissen zu lassen. Aber auch neben diesen Büchern können künftig andere, von Privaten erzeugte, in den öffentlichen Schulen Anwendung finden, wenn sie die aufgestellten Bedingungen erfüllen, sie können auch, wenn sie vorzüglicher sind, den ersteren vorgezogen werden.

Viertens. Diese Grundsätze finden auch auf die für vollständige Unter- oder Ober-Realschulen nöthigen Bücher Anwendung, nicht aber auf die Schulbücher für Volksschulen und für die an die Stelle der vierten Classen der Hauptschulen tretenden Unter-Realschulen von zwei Classen, für welche das Privilegium der Schulbücher-Verschleiss-Administration einstweilen noch aufrecht erhalten wird.

Gegenwärtige Verordnung tritt für alle Kronländer der Monarchie in Wirksamkeit mit Ausnahme von Ungarn und den früher damit verbundenen Ländern, der k. k. Militärgränze, dem Königreiche Lombardie und Venedig.

Thun m. p.

153.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 24. April 1850,

womit die Errichtung der Betriebs-Direction der nördlichen Staats-Eisenbahn mit der Bestimmung kundgemacht wird, dass vom 1. Mai 1850 angefangen, der Betrieb dieser Eisenbahn in eigene Verwaltung des Staates übergehe.

Mit 1. Mai 1850 geht der bisher verpachtete Betrieb der nördlichen Staats-Eisenbahn in die eigene Verwaltung des Staates über. Zur Besorgung der diessfälligen Geschäfte wird die k. k. Betriebs-Direction der nördlichen Staats-Eisenbahn, mit dem Sitze zu Prag und in unmittelbarer Unterordnung unter die k. k. General-Direction der Communicationen, provisorisch errichtet, welche am oben erwähnten Tage in Wirksamkeit tritt.

Bruck m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.